

Lista över gemensamma delprogram för 2015-2020 och som stöds ekonomiskt av NV och HaV

(via regionala miljöövervakningsmedel) Version 2019-06-10

Gemensamma delprogram som HaV ansvarar för är blåmarkerade

Projektledaren ansvarar för samordning av det gemensamma delprogrammet, ansvarar för ekonomin, skriver avtal med berörda parter m.m.

Nr	Programområde	Namn på gemensamma delprogram	Projekt-ledning (län/person)	Kontaktperson på NV resp HaV	Status	Kort beskrivning	Län som deltar
1	Luft	Nedfall av luftföroreningar och markvattenkvalitet i skog	IVL Svenska Miljöinstitutet Gunilla Pihl Karlsson, Göteborg	Salar Valinia, NV	I drift	Beskriva tillstånd, regionala skillnader, utveckling i tiden samt effekter av surt nedfall. Nedfallsmätningar genomförs över öppet fält samt i skogsytor (Kronddropp). Utöver nedfallsmätningarna utförs även markvattenkemiska provtagningar och analyser av lufthalter på lokalerna.	AB, D, E, F, G, H, K, (M), N, O, S, U, W, Y, Z, AC, BD
2	Luft	Marknära ozon	O län, Annika Svensson	Johan Genberg, NV	I drift	Mätprogrammets syfte är att på ett kostnadseffektivt sätt ge en heltäckande bild av ozonbelastningen i bakgrundsmiljö i södra Sverige	AB, (D),E, F, (G), H, K, M, N, O
3	Miljögift-samordning	Screening av miljögifter	NV Maria Linderoth/Linda Linderholm	Maria Linderoth/Linda Linderholm, NV	I drift	Beskriva tillståndet för miljöföroreningar genom att mäta halter för ämnen i ett begränsat antal väl valda medier vid ett eller ett par tillfällen i en samlad kampanj.	C, D, E, F, G, H, I, K, M, N, O, S, T, U, W, X, Y, Z, AC, BD
4	Miljögift-samordning	Fiskprovbanking och övervakning av miljögifter i fisk	AB län, Håkan Johansson	Karl Lilja, NV	I drift	Beskriva den biotillgängliga miljögiftsbelastningen till vattenmiljön i form av att utvärdera haltnivåer i fisk, både över tid och mellan lokaler.	AB, C, D, E, F, G, H, I, K, M, N, O, S, W, X
5	Kust och hav	Hydrografi, kemi och plankton i havet	HaV, Karl Norling	Karl Norling, HaV	I drift	Att bassängvis påvisa kemiska och biologiska förändringar mellan år som en effekt av främst övergödning samt att följa den biologiska mångfalden. Undersökningen ger underlag för uppföljning av miljömålen <i>Hav i balans</i> , <i>Ingen övergödning</i> och <i>Ett rikt växt- och djurliv</i> .	(K), M, Y, BD
6	Kust och hav	Hydrografi, kemi och plankton i havet (kartering)	AB län, Christina Berglund	Karl Norling, HaV	I drift	Undersöka miljösituationen i Svealands kustzon främst med avseende på eutrofiering, att ge underlag för en regionalt yttäckande statusbedömning av klorofyll, biovolym och fysikalisk-kemiska förhållanden. Programmet syftar också till att övervaka artsammansättning och att upptäcka eventuell förekomst av främmande arter i fytoplanktonsamhället. Programmet ger underlag till statusbedömning enligt EG:s ramdirektiv för vatten samt till miljömålet <i>Ingen övergödning</i> .	AB, C, D
7	Kust och hav	Mjukbottenfauna i kust och hav	HaV, Karl Norling	Karl Norling, HaV	I drift	Att påvisa långsiktiga förändringar i den marina miljön som en effekt av främst övergödning och syrgasstagnation samt att följa den biologiska mångfalden. Undersökningen ger underlag för uppföljning av miljömålen <i>Hav i balans</i> , <i>Ingen övergödning</i> och <i>Ett rikt växt- och djurliv</i> .	AB, C, D, E, I, (K), M, N, O, X, Y, AC, BD
8	Kust och hav	Vegetationsklädda bottnar i kust och hav	HaV, Karl Norling	Karl Norling, HaV	I drift (revideras)	Att beskriva makrovegetationens sammansättning, djuputbredning och förändring samt att ge underlag för statusbedömning inom EGs Direktiv om vatten	E, I, X, Y
9	Kust och hav	Kustfisk	HaV, Fredrik Ljunghager	Fredrik Ljunghager, HaV	I drift	Att uppskatta nivåer och normal variation av beståndsutveckling, tillväxt och fortplantning hos kustfisk vid representativa kustlokaler, påverkade av lokala källor för att kunna beskriva miljötillståndet och tillhandahålla representativa referensvärden för regionala och lokala studier. Att övervaka långtidstrender och att uppskatta storleken av eventuella förändringen i kvantitativa termer.	AB, D, M, X, Y, AC
10	Kust och hav	Miljögifter i kustfisk	NV Tove Lundeberg	Tove Lundeberg, NV	I drift	Att uppskatta nivåer och normal variation av olika tungmetaller och organiska miljögifter i marin biota vid representativa utsjö- och kustlokaler, påverkade av lokala källor för att kunna beskriva miljögiftsbelastningen och tillhandahålla representativa referensvärden för regionala och lokala miljögiftsstudier. Att övervaka långtidstrender och att uppskatta storleken av eventuella förändringen i kvantitativa termer.	Y, AC, BD
11	Kust och hav	Kustfåglar i Bottniska viken	BD-län, Susanne Backe	David Schönberg Alm, NV	I drift	Övervaka beståndsutveckling av häckande kust- och skärgårdsfågel i Bottniska viken. Att ta reda på fågelfaunans beståndsstorlek, förekomst och täthet. Syftena för övervakningen avser också miljömålsuppföljning och uppföljning av skyddade områden	X, Y, AC, BD (presumtiva AB, D, E, K, M ev O?)
12	Sötvatten (Ytvatten)	Vattenkvalitet i sjöar	F län, Maria Carlsson	? Ulrika Stendotter Blomberg, HaV	I drift	Övervakning av tidsserie- och omdrevssjöar som svarar mot vattenförvaltningens krav i Södra Östersjöns och Västerhavets vattendistrikt. I senaste utvärderingen ingick alla läns tidesserievatten, inklusive de nationella trendsjöarna.	AB, C, E, F, G, H, K, M, N, O, S. i utvärderingsläget har alla län ingått.

Nr	Programområde	Namn på gemensamma delprogram	Projekt-ledning (län/person)	Kontaktperson på NV resp HaV	Status	Kort beskrivning	Län som deltar
13	Sötvatten (Ytvatten)	Vattenkvalitet i vattendrag	O län Ragnar Lagergren	? Ulrika Stendotter Blomberg, HaV	I drift	Övervakning av omdrevs och tidsserievattendrag i Södra Östersjöns och Västerhavets vattendistrikt som svarar mot vattenförvaltningens krav och som kan användas för miljömålsuppföljningens krav på indikatordata. Berörda miljömål är "Levande sjöar och vattendrag", "Bara naturlig försurning" och "Ingen övergödning".	E, F, G, H, I, K, M, N, O, S (W och Z)
14	Sötvatten (Ytvatten)	Vattenväxter i sjöar	AB län Mats Thuresson	? Ulrika Stendotter Blomberg, HaV	I drift	Beskriva tillstånd och utveckling hos sjöar enligt de krav som ställs i vattendirektivet. Effekter av övergödning är i fokus. Data kommer även att bidra till att förbättra bedömningsgrunderna. Öka samordningen mellan länen och med nationell övervakning så att kvalitetsförbättringar nås, effektiviteten höjs och användbarheten av insamlade data förbättras.	AB, D, E, G, H, K, O, T, U, X, Y
15	Sötvatten (Ytvatten)	Kiselalger i vattendrag	AB län Joakim Pansar	? Ulrika Stendotter Blomberg, HaV	I drift, viss utveckling	Programupplägg för kiselalger. Att täta till de luckor som idag finns vad gäller representativitet av vattendrag (storlek, påverkansgrad och kiselalgsamhälle) samt för att få data, framförallt gällande näringssituationen, från mindre avrinningsområden som inte omfattas av recipientkontroll eller annan miljöövervakning.	AB, C, D, E, F, H, I, K, M, N, O, S, U, X, Y, BD
16	Sötvatten (Ytvatten)	Stormusslor	F län Karl-Magnus Johansson & Y län Frans Olofsson	? Ulrika Stendotter Blomberg, HaV	I drift	Huvudsyftet är att samla underlag för att få en samlad helhetsbild av statusen, hotbilder, åtgärdsbehov och att få länen att arbeta samordnat.	D, E, F, G, H, K, M, O, S, T, W, X, Y, Z, AC, BD
17	Sötvatten (Ytvatten)	Utter	F län Linda Griffiths	Vakant (Anna Lena C under tiden), NV	I drift	Gemensamt delprogram om utterövervakning.	E, F, G, H, S, X, Y, Z, AC, BD
18	Sötvatten (Ytvatten)	Insjöfåglar	AB län Mats Thuresson	David Schönberg Alm, NV	I drift	Kunna följa populationstrender, även utvecklingen i fågelskyddsområden, Natura2000-områden m.m. inklusive utvecklingen för speciella skyddsvärda arter. Inventeringen är även en pusselbit till larm om miljöhot. Inventeringarna kan användas till specialuppgifter som skett i form av kartläggning av överdödighet av gråtrut.	AB, C, D, E, F, O, S, T, U
19	Sötvatten (Grundvatten)	Grundvattennivåer i Norrland (SGU tagit fram förslag på hur slå samman med södra Sv)	Z län, Annika Lundmark	? Ulrika Stendotter Blomberg, HaV	Delvis driftsatt (revideras)	Syftet med delprogrammet är att förtäta det nationella övervakningsprogrammet för grundvattennivåer. Bättre regional kunskap om kvantitativ status i grundvattenmagasinen behövs, inte minst för att svara upp mot Vattenförvaltningens behov.	W, X, Y, Z, AC, BD
20	Sötvatten (Grundvatten)	Grundvattennivåer i områden med risk för överuttag (SGU tagit fram förslag på hur slå samman med norra Sv)	M län, Verena Danielsson	? Ulrika Stendotter Blomberg, HaV	Delvis driftsatt (revideras)	Gem delprogram för reg mö av grundvattennivåer i värdefulla grundvattenmagasin där det finns stor potentiell risk för kvantitativ påverkan. Målsättningen en handledning för hur reg mö av grundvattennivåer utförs.	D, E, F, G, H, I, K, M, O
21	Sötvatten (Grundvatten)	Grundvattenkemi i Norrland (SGU tagit fram förslag på hur slå samman med södra Sv)	Vakant (AC län, Susanne Liinanki)	? Ulrika Stendotter Blomberg, HaV	I drift (revideras)	Syftet med delprogrammet är att med god upplösning, via trend- och omdrevsstationer kunna övervaka den kemiska statusen i grundvattenmagasinen och följa grundvattenkemiska trender, både i referensområden och potentiella riskområden. Så långt möjligt ska delprogrammet svara upp mot Vattenförvaltningens behov av kontrollerande övervakning av grundvatten.	W, X, Y, Z, AC, BD
22	Sötvatten (Grundvatten)	Grundvatten påverkat av tätort och jordbruk* (SGU tagit fram förslag på hur slå samman med norra Sv)	Vakant (N län Erika Tolleback)	? Ulrika Stendotter Blomberg, HaV	I drift (revideras)	Provtagning och analys av grundvatten för översiktlig bild av storskalig påverkan från markanvändning på grundvattenkvalitet – fokus jordbruksmark. Syftet med delprogrammet är att övervaka den kemiska statusen i grundvatten som har en hög potentiell föroreningsbelastning från industrier, förorenade områden, infrastruktur och tät bebyggelse	AB, C, D, E, F, (G), H, I, K, M, N, O, S, T
23	Jordbruksmark	Utläkning från jordbruksmark	SLU Katarina Kyllmar/NV	Anna Lena Carlsson, NV	I drift	Studera växtnärsförluster inom avrinningsområden (typområden)	E, H, M, O, S, U, W, X, AC
24	Jordbruksmark	Gräsmarkernas gröna infrastruktur	T län, Helena Rygne / SLU	Anna Lena Carlsson, NV	I drift	Att följa utvecklingen för gräsmarker regionalt med ett landskapsperspektiv. Genom samarbete med fler intressenter som har behov av uppföljning av t.ex. infrastrukturens biotoper, får vi ytterligare möjligheter att följa utvecklingen för "gräsmarkernas gröna infrastruktur". Samlokalisera med Svensk fågeltaxerings standardrutter.	AB, C, D, E, F, G, H, I, M, O, S, T, U, W, X, Y, AC, BD
25	Jordbruksmark	Småbiotoper i åkerlandskapet	T län, Helena Rygne / SLU	Anna Lena Carlsson, NV	I drift	Att följa utvecklingen för småbiotoper i åkerlandskapet regionalt. Resultaten ska ge svar på frågor om t.ex. förändringar i småbiotopers antal, yta och längd samt skötsel och ekologisk funktion i landskapet. Samlokalisera med Svensk fågeltaxerings standardrutter.	AB, C, D, E, F, H, M, N, O, T, U

Nr	Programområde	Namn på gemensamma delprogram	Projekt-ledning (län/person)	Kontaktperson på NV resp HaV	Status	Kort beskrivning	Län som deltar
26	Jordbruksmark	Strandängsfåglar	M län, Kristian Nilsson	David Schönberg Alm, NV	I drift	Gem delprogram för samordnade inventeringar av strandängsfåglar. Inventeringarna samordnas vad gäller tid (totalinventeringar) och så långt det är möjligt i fråga om metodik och upplägg, sistnämnda särskilt när det gäller utformning av årliga stickprov. Syftet med ett samordnat program är att det då blir en gemensam nationell övervakning av fåglarna i denna miljötyp samtidigt som programmet också utgör regional miljöövervakning.	H, I, K, M, N, O
27	Landskap	Häckande fåglar	Lunds universitet, Åke Lindström	Ola Inghe/ David Schönberg Alm, NV	I drift	Att följa utvecklingen av biologisk mångfald i allmänhet och utveckling av fågelpopulationer i synnerhet. Uppföljning av miljömål. Bidra till underlag till internationella indikatorer.	Samtliga län utom I län
28	Landskap	Exploatering av stränder vid sjöar och vattendrag (via NILS) Sammanslagen	X län ? Tidigare- Ole Kellner	Ola Inghe, NV	I drift	Syftar till att följa exploateringen av landets inlandsstränder (utmed sjöar och vattendrag) över tiden.	Samtliga län
29	Landskap	Exploatering av stränder	BD län Tina Nilsson	Ola Inghe, NV	I drift	Syftar till att följa exploateringen av landets stränder (både vid sjöar och vattendrag samt vid havet) över tiden. Sammanslagning av 2 Gdp.	Samtliga län
30	Landskap	Skyddsvärda träd	E län Nicklas Jansson	Ola Inghe, NV	Ingen övervakning under perioden 2015-2020	Att på regional nivå följa utvecklingen för skyddsvärda/grova träd i jordbrukslandskapet med avseende på biologisk mångfald. Att ta fram data för att kunna följa upp de regionala miljömålen för ett rikt odlingslandskap och ett rikt växt- och djurliv. De kommer också att kunna jämföras med resultat från den nationella miljöövervakningen (NILS), vilket ger ett mervärde både för nationella och regionala utvärderingar.	E, F, G, H, K, M, T
31	Landskap	Dagfjärilar i ängs- och betesmarker	E län Nicklas Jansson	Ola Inghe, NV	I drift	Att på regional nivå följa utvecklingen för dagfjärilsfaunan i marker som ingått i äng och betesmarksinventeringen. Att komplettera den övervakning som NILS utför åt Jordbruksverket genom att förtäta och i största möjliga mån likrikta övervakningen.	E, F, H, K, M, T
32	Landskap	Fladdermöss	F län Marielle Gustafsson	Maria Hall Diemer, NV	I drift	Följa fladdermusfaunans utbredning.	E, F, I
33	Landskap	Fenologi	T län Henrik Josefsson	Ola Inghe, NV	I drift	Följa förändringar i växters grundläggande ekosystemegenskaper och ekosystemtjänster som lövsprickning, blomning, pollenspridning, fruktmognad och höstlövintråde. Programmet mäter olika växttypers respons på rådande klimat i olika delar av Sverige.	C, D, F, G, M, T, U, AC
34	Landskap	Artdata	T län Helena Rygne	Ola Inghe, NV	I drift	Nätverk för Samverkan om artdata där samtliga länsstyrelser ingår.	Samtliga län?
35	Skog	Miljö tillstånd i skogslandskapet	BD län Tina Nilsson	Ola Inghe, NV	I drift	Att följa förändringar i skogslandskapet med fokus på skogens naturvärden på regional nivå i norrlandsläna genom att ta tillvara på resultaten från RIS (Riksskogstaxeringen)	Samtliga län
36	Skog	Stannfåglar i stora skogsområden	W län Urban Gunnarsson	Ola Inghe, NV	Ingen övervakning under perioden 2015-2020	Att i ett regionalt perspektiv ge underlag till en utvärdering av effekten av skogsskyddsstrategin, genom att undersöka hur bestånd av skogliga stannfåglar utvecklas i storområden med hög andel skyddad skog jämfört med områden med lite skyddad skog.	W, X
37	Skog	Kryptogamer i ädellövskog	M län Kristian Nilsson	Ola Inghe, NV	Ingen övervakning under perioden 2015-2020	Inventering av indikatorarter (kryptogamer) i ädellövskog.	G, K, M, N
38	Skog	Vattenkvalitet i skogsbäckar (Avrinning från brukad skog)	O län Steffi Gottschalk	Ola Inghe, NV	I drift	Belysa långsiktiga trender vad gäller arealförluster av exempelvis kväve, baskatjoner, metaller och försurande ämnen från brukad skogsmark samt att ge underlag för att bedöma hur läckaget av dessa ämnen påverkas av skogsbruksåtgärder	F, N, O, X, (Y), Z
39	Våtmark	Miljö tillstånd i våtmarker (via satellitdata)	NV, Helena Öberg	Helena Öberg, NV	I drift	En gemensam utvärderingsmetod för länsstyrelserna att arbeta vidare med resultatet från det nationella delprogrammet om våtmarkernas funktion och tillstånd (satellitbaserad förändringsanalys). Utvärderingsmetoden syfte är att beskriva orsaker till att myrar har förändrats med fokus på markanvändning.	Samtliga län
40	Våtmark	Vegetation och ingrepp i våtmarker (via NILS)	T län, Helena Rygne och SLU	Helena Öberg, NV	I drift	Övervakning av bevarandemål samordnat med habitatuppföljning samt övervakning av exploatering.	AB, C, D, T, U

Nr	Programområde	Namn på gemensamma delprogram	Projekt-ledning (län/person)	Kontaktperson på NV resp HaV	Status	Kort beskrivning	Län som deltar
41	Våtmark	Rikkärr	W län Urban Gunnarsson	Helena Öberg, NV	I drift	Syftet med delprogrammet är att följa utvecklingen av biologisk mångfald samt vegetationsförändringar. Programmet designas för att ge relevant information om hotfaktorer som igenväxning och påverkan från areella näringar.	C, E, F, I, M, O, T, U, W, X, Y, Z, AC
42	Fjäll	Fjällvegetation	Z län Tomas Bergström	Ola Inghe, NV	I drift	Övervakningsprogram för effekter av klimatförändringar på hög höjd genom uppföljning av fjällvegetationen på utvalda fjälltoppar. I sådana områden lever många arter på eller nära sina utbredningsgränser varför man kan förvänta sig tidiga och tydliga effekter av ett ändrat klimat.	W, Z, AC
43	Fjäll	Smågnagare i fjällen	Umeå universitet, Birger Hörnfeldt	Ola Inghe, NV	I drift		Z, AC, BD
44	Fjäll	Häckande fåglar i fjällen	AC-län, Erik Owusu-Ansah	David Schönberg Alm, NV	I drift	Förtätning av häckfågeltaxering. Visar fjällfågelfaunans utveckling kopplat till klimatförändringar. Mö starkt kopplad till miljömålsuppföljning och indikatorer.	W, Z, AC, BD
45	Fjäll	Trädgräns i fjällen	Z län Tomas Bergström	Ola Inghe, NV	I drift	Syftet med delprogrammet är att följa upp trädgränsens klimatbetingade förändring på ett urval av lokaler i Jämtlands och Dalarnas läns fjällområden.	W, Z
46	Fjäll	Nyckelarter i fjällen	Z län Tomas Bergström	Ola Inghe, NV	I drift	Att sammanställa resultaten från de olika projekt, åtgärdsprogram och inventeringar som berör nyckelarter och ansvarsarter i svenska fjällen. Ett viktigt delsyfte är att presentera resultaten på ett publikt sätt med god regional upplösning på en och samma plats	W, Z, AC, BD
47	Hälsa	Miljöhälsoenkäter	K län Anna-Karin Bilén	Karin Norström, NV	I drift	Samordna och presentera regionala data så att de blir tillgängliga och jämförbara även mellan länen och mellan landstingens samarbetsområden.	AB, C, D, E, F, G, H, K, M, O, S, T, W, X, Y, Z, AC, BD